

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közles után 6 filler (3 krajczar) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal 16.— | nyolczad oldal ... 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

EMLÉKIRAT

a nem állami tanítók fizetéséről szóló törvényjavaslaton a felekezeti és községi tanítók érdekében szükséges módosításokról, amelyekre a magyar kath. tanítók III. országos tanítói kongresszusának meghagyásából az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács a magyar országgyűlés képviselőinek szives figyelmét kéri.

Nagyságos Képviselő Úr!

A nagy nemzeti átalakulásnak alapvető tényezője a jól szervezett népoktatás. És a nemzetnek a népoktatással szemben fölállított jogos követeléseit csak a hivatásának magaslatán álló tanítói kar elégítheti ki. Innen ered az az örök igazság: Amilyen a tanító, olyan az iskola.

Nagyságos Képviselő Úr! Nemzetünk bátran, nyugodtan állíthatja föl követeléseit a nemzet tanítóival szemben, mert azoknak egyéniségük értéke minden tekintetben kellő biztosítékot nyújt arra, hogy a nemzetnek a népiskolával szemben támasztott minden jogos nemzeti igényei megtestesülést nyernek. Szakképzett, hivatását szerető, művelt tanítói kar harcol iskoláinkban a nemzeti nagyságért, a magyar nemzet haladásáért, a magyar nemzeti állam eszméjének megvalósításáért.

De erre a közel harmincezret számláló testületre az idők terhe nagyon is ránehezedik s ez veszélyezteti ideálizmusát, munkarejét. Félő, hogy a csüggedés, a keserűség, a megélhetés gondjai megbontják e lelkek igazi egyensúlyát. Tudvalevő, hogy az előző

kormányok csak több és több terheket róttak a tanítók vállaira, csak lelkes, ideális munkára buzdító szavakkal, csak a népnevelők munkáját magasztaló elismerésekkel és ígéretekkel táplálták a nemzeti munka e hadseregének reményeit, erejét, kitartását, lelkesedését anélkül, hogy a folyton nehezede megélhetési viszonyok miatt folyton nyomasztóbb és nyomasztóbb anyagi sorsán gyökeresen könnyítettek volna.

Mindennek dacára a magyar tanítói testület a jövőbe vetett édes reménnyel túrte, szenvedte nehéz sorsát. Önmagát művelte, hivatásában buzgó volt, nem zugolódott sorsáért, nem csüggedt el sorsa miatt. Fáradt, dolgozott egy nagy, hatalmas, szabad és független Magyarorszáért! Istennek adjunk hálát érte, hogy a mult évben erős és kifejezetten magyar nemzeti kormány vette kezébe nemzetünk sorsának intézését. Ebben az átalakulásban a nemzeti érzést és öntudatot alapozó néptanítóknak is oroslán részük van. Ezért küzdöttünk, dolgoztunk, sőt szenvedtünk gyakran mellőzést és üldöztest is, magyar felekezeti és községi tanítók. Elismerjük, méltányolja is ezt a mai nemzeti kormány, méltányolja azzal, hogy a magyar néptanítók sorsát javítani első feladatául tűzte ki.

Szándéka testet öltött: a közoktatási kormány a ház asztalára letette és a törvényhozók döntésére bizta a két törvényjavaslatot, amelyek egyike a községi és felekezeti tanítóknak, a másika pedig az állami tanítóknak a fizetését van hivatva rendezni.

Ez a javaslat sok tekintetben haladást

jelent, azonban a szenvedő, az önértékben mélyen sértett községi és felekezeti tanítók szívét nem nyugtatja meg teljesen, sőt tetézi a benső elégtelenséget azért, mert reményt sem nyújt, *hogy a közel jövőben, ha az ország pénzügyei megengedik, az egyenlő fizetés elve érvényesüljön, s hogy megszűnik az a méltánytalanság, hogy a kántortanítók kántori jövedelmét, melyet külön terhek ellátásáért élveznek, a tanítói fizetésbe beszámítják.*

Az illetékes kormányférfiak beismerik ezt, csak azt nem ismerik eléggé, hogy a perifériákon erős elégtelenség emészti a nem állami tanítóságot a törvényjavaslat azon tartalma miatt, mely a jelent nem tekintve csak a harminc év utáni jövőt, óriási különbséget tett az anyagi ellátást illetőleg állami és nem állami tanító között és a kántortanítókkal szemben meghagyja azt az anomáliát, hogy a kántori külön munkaért nyert tiszteletdíj a tanítói fizetésbe beszámítatik, amikor pedig a sokkal nagyobb fizetést élvező állami tanítóknál ezt a jövedelmet nem tudja be a törvény a fizetésekbe. El kell ismerni, hogy a multhoz képest előnyös javítást jelent a kántortanítókra nézve is az a körülmény, hogy a kántori jövedelmet, mint a legkisebb fizetés kiegészítő részét a tanítói fizetésnek, a nyugdíjba is beszámítják, de megmarad ebből eredőleg ismét az a keserűség, hogy a legkisebb fizetés kiegészítésén túl fennmaradó kántori jövedelmet már nem tudják be a nyugdíjba. Ez semmivel sem indokolható, igazságtalan elbánás volna a kántortanítókkal szemben. Hajlandók vagyunk föltenni, hogy ez csak a szövegezés hibájából van így s miután most már rámutattunk a sérelemre, éltem a remény, hogy az orvosoltatni fog.

Ezért a tizenkettedik órában, a nem állami tanítók fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslatnak törvényhozási tárgyalása előtt ismételten fölemeli szavát a III. országos kath. tanítói kongresszus utasításai alapján az Országos Kath. Tanügyi Tanács, hogy az ország képviselőinek, törvényhozóinak figyelmét azokra a jogos és méltányos kívánságokra főkérje, amely kívánságokat a nevezett kongresszus küldöttsége kérvényileg is benyújtott az országgyűlésnek.

Mint edes hazánk kulturájának igaz és

összinte munkásai, nem pusztán saját érdekeinkért küzdünk, midőn a sérelemek orvoslását kérelmezzük, hanem küzdelmünk, ezen mozgalmunk a magyar nemzeti népoktatás javáért folyik akkor, midőn rámutatunk, hogy a nemzeti kormánytól várja és reméli minden magyar tanító s ezek között a mindenkor hivatásuk magaslatán álló magyar kath. tanítók is, hogy tanítói értékük úgy az erkölcsi, mint az anyagi elbánásban teljesen egyenlőnek ismertessék el az állami tanítókkal. Tudjuk, hogy a törvényhozás szeme előtt, igen helyesen, csak egyféle magyar tanító eszméje lebeg: *az érzelmeiben és törekvéseiben magyar nemzeti tanító eszméje.* Mély tisztelettel kérdezzük: megengedhető-e tehát az, hogy az állam szemében kétféle tanító létezzék:

Ugyanis *a) fizetettek*, ezek az állami tanítók. *b) segélyezettek*, ezek a felekezeti és községi tanítók. Az előbbiek, az állami tanítók, 5644-en vannak s azok fele (2734) 1907. júl. 1-től 1500 koronától 2600 koronáig terjedő legmagasabb fizetéshez jut, a másik fele (2910) 1000—1500 kor. fizetéshez, míg a *segélyezett* 25.000 nem állami tanító *teljes bizonyossággal* csak 1910. év júl. 1-én jut az 1000, 1100, 1200 koronás alapfizetéshez és a korpóllékban 100 korona emelkedést a *legrégibb* idő óta működő tanítók közül azok, kiknek III. korpótléka lesz esedékes, *csak 1912-ben* és azok, akiknek II. korpótléka lesz esedékes, *csak 1918-ban* érnek el.

Ezzel szemben nagy előnyöket nyertek az állami tanítók, mert rájuk nézve a törvény minden kedvező intézkedése nemcsak a jövőre, hanem a jelenre is jelentékeny javítást eredményez, így már 1907. júl. 1-én az állami tanítónak az évi fizetése 1000—2600 K.

Ezért kérjük, hogy e hazában

a) minden magyar tanító számára 1907. júl. 1-től az állami tanítókkal egyenlő fizetést állapítson meg a törvényhozás;

b) a kántortanítói járandóság a tanítói fizetésnek kiegészítésére be ne számíttassék;

c) a hazafias felekezeti iskolák fejlesztésére, amennyire azt az ország pénzügyi helyzete megengedi, az állami költségvetésbe bizonyos összeg időről-időre fölvéssék és ebből az arra ráutalt magyar hitvallásos iskolák segélyt nyerjenek.

Éltem a remény, hogy ezek szerint a nem

állami tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot az országgyűlés a következő módosításokkal kiegészíti.

Eredeti szöveg:

2. §. A községi és hitfelekezeti rendes tanítóknak évi alapfizetése* az első és második polgári lakbérosztályba sorozott községekben legalább 1200 koronában, a harmadik lakbérosztályba sorozott községekben legalább 1100 koronában, a többi községekben pedig legalább 1000 koronában állapítandó meg.

Módosítások az eredeti szövegben:

A * jelzett szó után beveendő: 1907. július 1-től

Indokolás:

Ezen módosítás nélkül a fizetésjavítás csak 1910. év július 1-től volna bizonyos a községi és felekezeti tanítókra nézve.

Az iparos- és kereskedőtanonc-oktatásért, továbbá a gazdasági ismétlő-iskola vezetéseért nyert tiszteletdíj ezen alapfizetésbe be nem számítható.

A segédtanítók önállóan külön osztályt csakis a közigazgatási bizottság engedélye folytán, még pedig csak ideiglenesen vezethetnek és legalább évi 800 korona tiszteletdíjban részesítendők.

Minden rendes tanítót a fizetésén kívül még természetben tisztos lakás (legalább két szoba, konyha, kamra és a legszükségesebb melléshelyiségek), továbbá legalább egy negyedholdnyi kert, vagy ennek egyenértéke illeti meg; ezek hiányában pedig minden tanítónak a fent megjelölt lakbérosztálynak megfelelő lakáspénz, a lakbérosztályba nem sorozott községekben évi 200 korona lakáspénz jár.*

* Több tanítóval stb. következő szöveg törlendő.

Indokolás:

A nőtlen tanítók és a tanítónők lakáspénzének külön megállapítása igen sok vizzályra adna okot, de nem is volna humánus őket kedvezőtlenebb elbánásban részesíteni.

Az 1868:XXXVIII. t.-c. 139. és 140. §-ainak rendelkezése, mely szerint a megürült tanítói állomás legfeljebb félév alatt betöltendő és ezen idő alatt az iskolában segédtanító (tanítójelölt) alkalmazandó, továbbá a tanító halála esetén özvegye és árvái a halálzásnak napjától számított félévig az egész fizetést és lakást élvezik, végre az ugyanazon törvénycikk 138. §-ának első pontjában foglalt rendelkezés, mely szerint a tanítók élethosszig válasz-

tatnak, a hitfelekezeti elemi népiskolákban működő tanítókra is kiterjesztek.

3. §. A községi és hitfelekezeti elemi népiskolákban alkalmazott rendes tanítók korpótléka a következőképp állapítatik meg:

5 évi szolgálat után	200 K
10 évi szolgálat után ismét	100 «
15 évi szolgálat után újra	100 «
20 évi szolgálat után ismét	200 «
25 évi szolgálat után újra	200 «
30 évi szolgálat után ismét	200 «

Ezen korpótlék az alapfizetésbe be nem számítható.

A korpótlékokra** azon szolgálati idő ad igényt, amelyet a rendes tanító szabályszerű képesítéssel az állomás végleges elfoglalásától, legfeljebb azonban 1893. évi október hó 1-től megszakítás nélkül eltöltött: a jelen törvény hatálybalépte után alkalmazott rendes tanítóknál pedig az a szolgálati idő ad igényt, amelyet a tanító a 33. §-ban előírt esküféléte és állomásának véglegesen történt elfoglalása után megszakítás nélkül eltöltött.

A szolgálat igazolt megszakításának tekintendő az a körülmény, ha a tanító betegség, vagy egyéb tőle nem függő körülmény miatt volt kénytelen szolgálatát elhagyni és ezt a körülményt távozása alkalmával a kir. tanfelügyelő előtt igazolta.

Egyes iskolafentartóknak a korpótléokra vonatkozólag már fennálló, vagy ezután alkotandó szabályzatai érvényben maradnak, ha azok a tanítókra nézve legalább is az ezen §-ban megállapított kedvezményt biztosítják.

A jelen törvény életbeléptétől kezdve minden tanító, aki a megkívánt törvényes képesítéssel bír és a törvény feltételeinek megfelel, az itt megszabott korpótlék élvezetébe lép. Ennélfogva mindazon tanítók, akik a jelen törvény életbeléptekor az 1893:XXVI. t.-c. 2. §-a alapján már az első, vagy a második 100—100 K-ás évötödös korpótlék élvezetében vannak, a jelen törvény életbeléptétől kezdve még 100 K korpótlék kiegészítésben részesítendők.

Módosítva:

3. §. A községi és a hitfelekezeti elemi iskoláknál alkalmazott rendes tanítók szolgálati ideje a nyugdíjintézetbe való fölvétel idejétől számíttatik és ehhez képest korpótlékuk az állami tanítókéval egyenlően állapítatik meg és pedig:

5 évi szolgálat után	400 K
10 « « «	200 «
15 « « «	200 «
20 « « «	200 «
25 « « «	200 «
30 « « «	200 «

Az iskolafenntartóknak jogukban áll a tanítói javadalmazást e korpótlékok szerint az államtanítók fizetése arányában saját erejükből a 14. §. rendelkezése szerint fölemelni, azonban ez idő szerint az állam a községi és hitfekezeti tanítók korpótlékát államsegéllyel csak a következőképen egészíti ki:

5 évi szolgálat után	200 K
10 „	„ ismét	100 „
15 „	„ újra	200 „
20 „	„ ismét	100 „
25 „	„ újra	200 „
30 „	„ ismét	200 „

Ezen államsegéllyel biztosított korpótlék az alapfizetésbe be nem számítható.

A korpótlékokra**stb. változatlanul marad.

Indokolás:

A javasolt módosítás a nem állami tanítókat az államiakkal egyenlőknek jelentené ki törvényileg. S ha az állam pénzügyi viszonyai javulnak, módjában áll majdan a törvényhozásnak külön törvényes rendezés nélkül is a nem állami tanítók fizetését a jelen törvény keretében államsegéllyel az államiak fizetésével egyenlővé tenni.

A 100—100 koronás pótlékat a 10. és 20. évi szolgálati időre kérjük megállapítani azért, hogy ez által a régebb idő óta működő tanítók is élvezzék a fizetésjavítás előnyeit. Már csak azért is méltányos ez, mert az állami tanítókat úgy tekintí a törvény, mintha szolgálatuk kezdetétől fogva a jelen törvény érvényben lett volna, míg a felekezeti tanítóknak korpótlékba beszámított éveit 1893. év okt. 1-től számítja.

4. §. A vallás- és közoktatásügyi miniszter feljogosittatik, hogy a községi és felekezeti elemi népiskoláknál huzamos időn át kiváló érdemeket szerzett néptanítók, igazgató-tanítók részére az állami költségvetésben e célra megállapított hitel keretében a közigazgatási bizottság és a kir. tanfelügyelő javaslatára évi 200 K. fizetés természetével bíró személyes pótlékat engedélyezhet.*

4. §. végére a *-gal jelzett szó után betöltendő: az egyházi főhatóság véleményének kikérése mellett.

Indokolás:

Féle, hogy ezzel a személyes korpótlékkal egyes esetekben kortesérdekeket jutalmaznának és nem az igazi hazafias tanítói érdemeket.

11. §. Ha a hitfelekezeti iskola tanítója az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 141. §-ának harmadik bekezdése értelmében kántori teendőt is végez, a tanítói fizetés megállapításakor a jelen törvény 2. §-ában megállapított legkisebb fizetés erejéig a tanítói és kántori járandóságok együttesen tanítói fizetésnek veendő, viszont az így együtt számított tanítói és kántori járandóság az országos tanítói nyugdíj- és gyámalappal szemben a tanítók nyugdíjjogosultságába is beszámítandó.

Módosítva:

11. §. Ha a hitfelekezeti iskola tanítója az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 141. §-ának harmadik bekezdése értelmében kántori teendőt is végez, a tanítói fizetés megállapításakor az állami tanítók fizetése arányában a tanítói és kántori járandóságok együttesen tanítói fizetésnek veendő, viszont az így együtt számított tanítói és kántori járandóság az Országos Tanítói Nyugdíj- és Gyámalappal szemben a tanítók nyugdíjjogosultságába is beszámítandó.

A kántori járandóságba be nem számíthatók a stóla-jövedelem, a sekrestyési, az óragondozási, harangozási és ostyasütési szolgálmányok.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter jogosittatik azonban, hogy a jelen törvény életbeléptetése után számított 5—10 év múlva, az állami költségvetésbe fölvelt összeg erejéig évről-évre 1/10-kulcs alapján, a kántori teendőkért járó és a tanítói fizetésbe beszámított összeget a jelen törvény 2. §-ban megállapított legkisebb fizetés erejéig az érdekelt kántortanítók javára kikapcsolja, anélkül azonban, hogy a kántori teendőkért járó javadalmazások kiszolgáltatása alól a hitközséget fölmentené.

Indokolás:

A kántortanító kettős munkát végez: tanítóit és kántorit. Ez utóbbi teendőket a tanítói köteleességeken felül és a szünidőkben is teljesíti. Az állam az ő tanítóinál az esetle-

ges kántori jövedelmet privát-jövedelemnek tekinti. Ilyennek tekinti a felekezeti tanítóknál is, de mert az állam jelenlegi pénzügyi viszonyai kívánják, csak azért számítja be a tanítói fizetésbe. Méltányos tehát, hogy módot adjon a törvény a kormánynak, hogy a kedvezőbb pénzügyi helyzet beálltával ezt a méltánytalanságot megszüntesse.

De ha már szükségből így intézkedik a törvény, igazságtalanság volna az, hogy a kántori jövedelmet csak a 2. §-ban megállapított legkisebb fizetésig számítsa be a tanítói fizetésbe és így a nyugdíjigény összegébe is. Ez a régi sérelemnek a fölújítása; mert például ha a kántortanítónak van 700 korona tisztán tanítói és 700 korona tisztán kántori fizetése, a javaslat szövege szerint 1000 korona legkisebb fizetésig csak 300 koronát számítanak be a tanítói fizetésbe s így a nyugdíjigény összegébe is és a többi 400 koronát nem. Hol van itt a logikus igazságosság akkor, amidőn a 14. §. ismét azt mondja, hogy a hitfelekezetenek jogaiban áll a tanító fizetését az állami tanítók járandóságáig kiegészíteni. Ami, ha megtörténik, emeli a tanító nyugdíjjogosultságát is. Miért nem emelhetné tehát a tanítói fizetésnek minősített kántori jövedelem az állami tanító járandóságáig a kántortanító fizetését és így nyugdíját is?

Új §-us volna:

36. §. Az állam az évi költségvetésben e célra fölvelt összeg erejéig a jelen törvény követelményeinek megfelelő hitfelekezeti iskolákat, ha azt hazafias érdekek sürgetik, az iskola fejlesztése céljából segélyben részesítheti. — Az 1868: XXXVIII. t.-c. 25. §-ának második bekezdése értelmében ugyanezt a községek is megtehetik az iskola jellegének megváltoztatása nélkül.

Nagyságos Képviselő Úr!

Ezek a javasolt módosítások az állam jelen pénzügyi helyzetét nem érintik, de a miniszter urak elvi álláspontját, melyben elismerték, hogy a kántori jövedelem nem tanítói fizetés, teljes mértékben igazolnák és a kántortanítóknak a jövőbe vetett reményét táplálnák és teljes megnyugvást eredményeznének.

A fegyelmi ügyekben a hazafias biztosítékok épségben tartásával az egyházi főhatóságok jogkörének világos biztosítását óhajtjuk.

A 35. §. úgy módosítandó, hogy a törvény előnyeiben a *magánosok és társulatok* által fenntartott iskolák tanítói is részesüljenek. Ez világosan kiteendő, hogy az *uradalmak és alapítványok iskolái*, mert hitközségi iskola jellegével bírnak, nem tartoznak a 35. §. intézkedései alá.

A Tanács lelkesen ismerte el, hogy Apponyi Albert gróf szívét, lelkét, erős fajszeretetét öntötte a törvényjavaslatba és alkotása új mesgyét vág a magyar népoktatásügy kívánatos haladásának és fejlődésének. De fokozta volna ezen haladást, hogyha államsegélyt vagy jövedelmi forrást biztosítana a jelen törvény a hitvallásos iskolák fejlesztésére is.

Hazafias tisztelettel

Budapest, 1907. március 3-án.

Az Országos Katholikus Tanügyi Tanács nevében:

Dr. Szentgyörgyi Jordán Károly,
apát, egyházi elnök.

Ember Károly,
v. elnök.

Barabás György,
igazgató-tanító.

Tapasztalatok, tanulságok.

III.

Mi, akik a néplélek megművelésének nagy munkájában fáradozunk, jóleső érzéssel veszünk tudomást minden olyan törekvésről, mely a nép általános jólétének legszilárdabb alapját van hivatva lerakni: a szellem kulturáját. Az egyház, az állam, a társadalom napról-napra mindig jobban érzi és látja, hogy a szociális tevékenységének csak egyetlen helyes kiinduló pontja lehet: a népet bebocsátani a művelődés sáncái közé, részessé tenni az erkölcsi és szellemi finomodás, az életviszonyok kívánta tudás áldásai-ban, szóval a helyesen értelmezett fölvilágosodást mindenkinek könnyen megszerezhető közkincesé tenni. Az intellektuális javak segítségével minden egyéb javak megszerezhetőek, megtarthatók és gyarapíthatók, azok nélkül az egyén ép úgy, mint a nép, törekeny játékszer minden káros áramlatnak.

Leghatalmasabb központi kultur-intézményünk, a *Szent-István-Társulat* népiskolai könyvtárszervezési akciójának sikerét a keresztyen nép-

nevelés összes tényezőire alapítá. Es méltan. Mert az ilyen, nemzeti és keresztényi szempontból egyképen nagy horderejű szociális ügyben a kötelességteljesítésnek nem lehet fokozata, a buzgólkodásnak különböző mértéke, hanem felül-lefelé mindannyiunknak halogatás nélkül és kitartóan kell a kezeink között lévő eszközökkel missziókat teljesítenünk. És épen a mi napjainkban kétszeres eréllyel és lelkiismeretességgel kell munkálkodnunk, mert a mindenkori ellenfél támadása is kétszeres vehemenciával tör mindaz ellen, amit a katholicizmus szépek, jonak és igaznak ismer.

Tanítóink és lelkészeink nagyobb részéről elmondhatom, hogy e téren is hivatásuk magaslatán állanak. Ők sokat tesznek a könyvtár-szervezés ügyében, de egyedül mindent ők sem tehetnek. E tekintetben sokkal könnyebb helyzetben vannak állami kollégáik, akiknek segítségére jön az államhatalom minden apparátusával, sőt anyagi eszközzel is. Minálunk eddig — sajnos — néhány jóindulatú, de hatálytalan egyházhatalósági rendelkezésen kívül alig történt valami, az ilyen intézkedések pedig aligha vezetnek célra az iskolaszékek indolenciájával s iskoláink szegénységével szemben. Pedig csakis a fölülről érkező, az egyházhatalósági központokból megindított s komoly eréllyel keresztülvitt könyvtár-szervezési akciónak lehet meg a szükséges eredménye. Alítasom igazolásául fölhozom azon egyházmegyét, ahol a minap közvetlen tapasztalatokat szereztem.

Városhy Gyula érsek úr ő exeiája egyházmegyéjéről van szó, melynek főtanfelügyelője *Zuñill Péter*. Ami itt történik az iskolai könyvtárak érdekében, az — merem állítani és sajnos, hogy joggal állíthatom — sehol másutt nem történik. Szeretném, ha nem volna igazam és én örülnék leginkább, ha minél több oldalról részcsülnék cáfolatban. Itt már a mult évben főpásztori rendelet utasította az iskolákat záros határidő alatt létesíteni a könyvtárt s a főtanfelügyelő úr páratlan ügybuzgalma és hivatali erélye immár odáig fejlesztette az ügyet, hogy a közel jövőben nem lesz olyan iskolája a kalocsai egyházmegyének, melyből a kultura legbőségesebb forrása, a könyvtár, hiányoznék. Betekintést nyertem az aktákba s azok révén abba a hónapok óta tartó munkába, melyet minden egyes iskolával folytattak és folytatnak mindaddig, míg az akadályok legyürése után az eredmény biztosítottak nem látszik. Itt ismét meggyőződtem ama már többször hangoztatott föltevésem helyességéről, hogy a népiskolai kath. könyvtárak ügyét — ott az állam példája! — csakis felülről lehet egész teljességében megvalósítani.

Tehát ezen az alapon kell tovább folytattunk tevékenységünket. Az illetékes tényezőknek oda kell hatniok, hogy az egyházhatalóságok teljes eréllyel és minden rendelkezésre álló eszközzel fölkarolják és támogassák ügyünket. Re-

melhetőleg a kalocsai példa követőkre talál s egyrészt az egyházhatalóságok, másrészt a lelkészek és tanítók fokozott buzgalommal és komoly céltudatossággal munkálkodnak közre a keresztényi és nemzeti kulturideálok megvalósításában.

Budapest.

Wohlmuth Ernő.

Búcsu a tanítványoktól.

Kedves Tanító Urak!

Kegyelmes Főpásztorom az esztergom-vizivárosi plébánia vezetésével megbízott s így az esztergomi tanítóképzőbeli tanári állásomtól megváltam. Ezen alkalomból volt tanítványaim oly nagy számban kerestek föl üdvözetükkel s kegyeletes megemlékezésükkel, hogy válaszádra a szerkesztő úr szives engedélyével, a tanítóság egyetemes lapját, a *«Népmelőlő»*-t találtam legmegfelelebbnek. Midőn e helyen viszonzva üdvözetüket, viszont búcsüdvözetemmel forduló kedves volt tanítványaimhoz, egyben fogadják köszönetemet szívből fakadt megemlékezésükért, a ragaszkodás megnyilatkozásáért, melyet annyi szives szeretettel tolmácsoltak megtisztelő leveleikben.

K. T. U.! Csaknem mindnyájan föllevenítetek a multat, a tanári s tanítványi együttműködés éveit, annak örömeit s küzdelmeit, az egymásra való hatás leszűrődött eredményét. Mint Noé galambja a bárkán, én is önökkel pihenek meg e multon s lelkembe vesem mindazt, ami egyvé kötött. Erre gondolva, megjelenik előttem az önök lelkének szépsége, amelyet annyira szerettem; megújulnak az együtt átélt évek, az elhangzott intelmek, az ifjúkori hajlamok, az önképzőkör poetikus s komolykodó szelleme, az ünnepségek, a kirándulások, a betegágyak, az ifjúsággal járó diákbobóságok; feltűnnek a helyek, ahol az önök lépte követte nyomdokaimat. Föllevenül szóval mindaz, ami önökben fölemelő s nekem vigaszom volt. Mindannyi emlékgöngy az emléklap fölött, mely azért kedves emlékeztető, mert én abban a környezetben, amit önök benepesítettek, az önök tanúsága szerint, az atya szerepét iparkodtam betölteni. Mégis... ami becses leveleikben leginkább szívémen érintett, az, hogy még mindig tanítványaimnak érzik magukat. Ez a legszebb jutalmam, mert a közös törekvések megértését, az elvek azonosságát jelenti. A tanítványi szeretet jegyében önök sok szépet, jót emlegetnek leveleikben a köztünk levő viszonyról és tanári működésemről. Gyöngeségem tudatában pirulnom kellene véleményük figyelmes megnyilatkozására, ha nem tudnám, hogy az a szeretet mondatja azokat, amely a gyöngeséget eltakarja s a valónál kedvezőbb színben tünteti föl. Erdemekről, kedves tanító urak, ne szóljanak. Amit tanári pályámon az ifjúság nevelése s tanítása körül cselekedtem, az kötelességem volt, tehát nem

érdem. Sőt aggódom, hogy nem teljesíttem mindent úgy, ahogy szerettem volna. Tévedtem, tudom, én is, mint annyi más. De lelkiismeretem, Isten után e legnagyobb hatalom, megnyugtató, hogy akkor is jót akartam s a buzgóság heve ragadott el. Működésemben az sarkalt, ami ma már önöket is, nem kételkedem, vezérli: a nemzeti keresztény kultúra érdekebe az ifjúság szeretete. Ebben találkozni fog az én férfilelkem az önök fiatalságával s e találkozás azt hiszem, közös multunknak is megifjodása lesz. Az évek sora csak a tűz pernyéjét sodorja el, de a lángot magát ki nem olthatja. Úgy leszek én önökkel, mint az egyszeri debreceni polgár. Volt Debrecenben egy láda, melyet senki se mert fölnyitni. Végre egy erős bizalmú ember fölnyitotta s a láda színültig tele volt fényes kincseivel. Én is föl merem majd nyitni emlékezetem ládáját az évek hosszú folyamán, mert érzem, hogy a tanítói hivatástól ragyogó lelkeket fogok abban vizontlátni, akiknek nem lesz más ambíciójuk, mint a nemzeti hagyomány alapján a keresztény kultúra újjászületését megvalósítani. Ebben legyenek kedves barátaim kártartók. A történelmi mult mesgyéjén, a gyakorlati életre neveljék tanítványait. A gyermek egyéniségét az önálló megélhetésre kell előkészíteni. Ezen pedagógiai irány érvényesítésénél azonban sohase feledjék, hogy a vallás, a haza és az emberiség szeretete ama hármasság vezéressége, mely az élet hasznossági elvét az idealizmus medrébe tereli. Végtelenül téves ama túlzó pedagógiai irány, mely a gyakorlatilag előtérbe tolasa mellett az érzelmek nevelését harmadrangú tényezőnek tekinti és a nevelési haszonelviséget, az úgynevezett utilitarizmust vallja főcéljának. A nagy tettekre, az önfeláldozásra a történelmi föladatok folytatására csakis a nagy ideák, az erkölcsi érzelmek nevelésével lehetséges új nemzedéket előállítani. Pusztán exakt ismerettel, az érzelmi nevelés hátterbe szorításával nem lehet a gyermek lelkét megnevelíteni. Az erkölcsi érzelmi erők híjával lehetünk tudósok, de nem leszünk lelkiismeretes, hálás és szerető lelkek; lehetünk praktikusak, élelmesek és ügyesek, de nem tudunk eszményeinknek, elveinknek, ha kell, vértanúi lenni; lehetünk erősek a hatalomban, számítók jogaink érvényesítésében, de képtelenek leszünk a becsületenségtől magunkat megőrizni, az igazságot szeretni és a gyermek szenvedélyeit helyes irányba terelni. Hisz az érzelmi erők hatalma avatja hőssé a fegyverek embereit és önt belénk bizalmat a válságok óráiban. Ha küzdelemre szólítanak bennünket, az erényekre, a lélekben erős alakokra függesztjük tekintetünket, ezek pedig mindég az érzelmek forrásából táplálkoznak. Az érzelmi nevelés elhanyagolásával a tudomány nem hódítja meg önöket, se a műveltség meg nem nemesíti egyéniségüket.

Kedves Tanító Urak! Miért hangoztatom én ezeket önök előtt a búcsuzás pillanatában?

Azért, mert nem szorványos a panasz a sajtóban, a kongresszusokon, a tanítók körében, az értesítők rovataiban, hogy tanításunk szellemében az egyetemtől le a népiskoláig, gyöngye az etikum, az erkölcsi nevelés. Az etikumnak csak külső, porhintő formái után kapkodunk, a lélek belső nemesítésével azonban sokszor keveset törődünk. A testet higiéniai előrelátással még csak ápoljuk, de a lélek kifomálását nem igen gondozzuk. Vigyázunk-e mindég nyelvünkre? Vigyázunk-e cselekedeteinkre, melyeket a gyermek példának tekint? Gondolunk-e arra, hogy családi tűzhelyünk a gyermek előtt szentély legyen? Nem végezzük-e nevelői hivatásunkat sokszor gépiesen, unottan? Foglalkozunk-e szeretettel a gyermeki lélek kiismerésével? Nem érezzük-e, hogy fellelékkel tanítunk s tanulnak tanítványaink? A pedagógia leple, a tekintély cégére alatt nem történik-e sokszor valóságos ifjúsági rontás? A tanfériak személyes vagy pedagógiai ellenségeskedése nem üt-e ki a gyermek lelkén, mint betegség? Ezek, kedves tanító urak, mind befolyáslják az erkölcsi nevelés eredményét. Az eredmény fölött gyakran panaszkodunk, de a hibát legritkábban keressük magunkban.

Pedig leküzdésére nem kell más, mint lelkes és lelkesítő tanító, hogy úgy mondjam, a hivatás, az erkölcsi föladat tudata. Mit bámulunk ma is a régi iskolából kikerült apáinkon, akik a közhit szerint is többet érnek, mint gyermekeik? A jellemzilárságot, a lelkierő fönségét, amely az egyéniség nemességét alkotják? Ezeket a régi iskolamesterek erkölcsi nevelés eredményezte. Ebben tanulhatunk tőlük ma is. Szeljék meg tanítványaiknak a tudomány kenyerét úgy, hogy az erkölcsi nevelés Krisztus eszményképében le ne törjön. A munka energiája, az iskola etikumának biztosítása érdekében utolsó intelmében is arra kérem önöket, kedves tanítványaim, hogy egész lelküket, hivatásuk teljes lelkesedését vigyék be nevelésükbe. A gyermekekkel szemben többet adjanak a szívből, mint az észből; ne csak oktatók, hanem nevelőknek is tekintsek magukat: ne a frazeológia, hanem a példa legyen az erkölcsi hatás minden erényben, a munka s köteleesség esüggedetlen szeretetében. Így lesznek nagyokká, hogy vezérelhessenek másokat, így lesznek ősei a tanítóságnak, hogy a haza áldhassa önöket. Orizzék meg a kegyeletnek szent érzelmeit az intézet iránt. Tekintsek egymást bajtársaknak s munkatársaknak. A torzsalkodás a személyeskedés üszkét ne dobják soha egymás közé. A becsület, az elvek dolgában ne alkudjanak, mert ez stréberkedés. Tudjanak megbecsátani ellenfeleiknek ssaját sérelmeiket rendeljék alá mindenkor a köznek, mert mindent lehet kockáztatni a tanítás ügyéért, de magát a nevelés szent ügyét személyes sérelmek miatt kockáztatni nem szabad. Deák Ferencsel tartsanak önök is: jobban szeressék az iskola ügyét, melyet szolgálnak, mintsem gyüöltnék ellensé-

geiket. Az emberszolást, a ragalmazást vessek meg, mert az a gyáva gonoszság eszköze, mely sokszor mosolygó arccal, könnyelműen gyilkolja mások heesületét. A vezetőszererepre jutnak, ne legyenek hatalmukra féltékenyek, mert ez a lelki gyöngeség jele. Sohase gondolják azt, hogy azért jutnak polera, mert legokosabbak, legkiválóbbak. Ez a kevélylelkűség, a prepotencia, a muveletlen lélek szava lenne, mely sohase ismeri másban az erőt, hogy annál pótolhatatlanabbnak tűn-tesse föl magát fölfele.

És most Isten önökkel, kedves tanítványaim. Szivem egész melegevel karolom át önöket ösz-szesen s egyenkint. Kívánom, hogy a munka érdekében, minél későbbben vegyenek búcsut fiatalságuktól. Ha valakit megbántottam, gon-doljunk a Miatyánkra. Tartsanak meg emlékü-ben, amiként megőrzöm önöket kegyeletem ol-tarán.

Esztergom.

Szeretettel üdvözlí önöket
Keményfy Kálmán.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Kantorkepesítő. A kassai kir. kath. tanítóképzőben az ez idei kantorkepesítő április hó 26. és 27-ik napján fog megtartatni. Jelentkezhetnek a gyakorlatban működő kántorok. Vizsgálati díj 40 kor. A vizsgálati engedély iránti kérvény — mely március 31-ig az alulirt igaz-gatóhoz beküldendő — keresztlevellel, az összes iskolái és szolgálati bizonyítványokkal felszerelendő. Kassán 1907. évi február 27. *Hegetűs János*, tanítóképzői igazgató.

IRODALOM.

Első szentáldozási képekről esinosan kiállított képesárjegyzéket hozsátott ki a Szent-István-Társulat könyvkereskedése, mely világos tájékoztatást nyujt az ottan beszerezhető szebbnél-szebb és aránylag olcsó nagy választékról, az ezen célra szolgáló különféle emlé-képekről. Kívánatra készséggel küldi meg ezen árjegy-zéket ingyen és bérmentve a Szent-István-Társulat könyv-kereskedése. (Budapest, IV., Keeskenéti-u. 2.)

Az **Egyházi Közlöny** (szerkeszti *Gerely József*) XIX. évi 7. száma gazdag tartalommal jelent meg. A tanügyet érintő közleményei. A pápa és a kulturhare. — Copecelatro bíboros a francia kulturhareról. — Romolo véleménye a francia kulturhareról. — Katholikus munkásnök ol-tóna. — A szocialdemokrata vereség. — Katholikus kulturpolitika a főrendiházban. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, VIII., Esterhazy-utca 15.

Emléklapok március 15-ére címen *Urbányi József*, lapunk munkatársa, esimos kis füzetet adott ki, melyben a gyermekek kedélyvilágának megfelelő meseszerűséggel beszél el a márciusi nagy napok dicső emlékét. Ezen-kivül igen hatásos költemények vannak a füzetben *Minkó Bélától*, *Petőfi Sándortól*, *Szepessy Lászlótól*, *Bajza Józseftől*. E költemények a márciusi emlékünnepre mind igen alkalmasak. E füzetet legmelegebben ajánljuk *kartársaink szives figyelmébe*. Egy füzet ára 20 fillér, 50 db 9 kor. Kapható *Urbányi Józsefnél* Kispesten, Hunyadi-u. 24. sz. és a Szent-István-Társulat könyvke-reskedésében, Budapest, Keeskenéti-u. 2.

Keresztényszocialis iranyeszmek. Szózat a ma-gyar néphez! Irta: dr. Lászlófalvi *Velics* Antal orvos és földbírtokos. Budapest, Stephaneum nyomása. Egy pél-dány ára postán küldve 15 fillér, tíz példány ára 1 kor. Széltében-hosszában írnak, beszélnek is a szocializmus-

ról. Sajnos azonban, igazán értékes munkát keveset ol-vashatunk, azért a legnagyobb örömmel fogadjuk a ke-resztény szocializmust igazi szakavatottsággal tárgyaló művét. Nemesak önzetlen lelkesedéssel, talpraesett ma-gyatos észjárással írta meg Szózatát dr. Velics, hanem mint a tevekény keresztény szeretet dolgozó munkása: az életből az életnek ír. Jelszava: vallásérkölesöt, jogot és tisztességes kenyeret a népnek: gyamolítsa az erős a gyengét, támogassa a boldog a szerencsétlent és el-hagyottat, szabadítsa fel a szabad ember az elnyo-moltat. Kifejti, milyennek kellene lenni a képviselő-tes-tületnek? társadalomnak? A társadalmi betegségek or-vosa a keresztény sajtó támogatása; a keresztény szö-vetkezeti eszme felkarolása; a társulati élet föllendi-tése, mert a lelkes kezdeményezés után nem szégyen-e, hogy a Szent-István-Társulatnak, mely serényen gon-doskodik hasznos, mulattató olvasmányokról, csak 10.000 népies tagja van, holott legalább 100.000-nek kellene tenni! Ezután az általános választójoggal, kül-ügyekkel, közegészségügy, szegényügy, eseledügy, ipar-ügy, földművelésügy stb. vel foglalkozik. Beműnkét leg-közvetlenebbül a népnevelés és oktatás ügye érdekeli. Hitvallásos oktatás híve: Forró óhaja egymond, hogy a néptanítóknak is kijusszon a tisztességes mindennapi kenyér, a rég nélkülözött méltányos jutalom; a fára-dozásnak megfelelő tisztességes javadalmasz! Az iskola legyen a hazafias és vallásos érzés hű ápolója. Maga a tanítói kar legyen a lelkes hazafiaságnak, a jel-len-szilárdságnak legfényesebb példányképe az ifjuság előtt. Ne csak tanítója legyen, az ifjú nemzedéknek tud-ásával, de még inkább nevelője, szeretetteljes bánás-módjával és mindenek előtt tündöklő erénypéldájával. Ajánlja a keresztény ifjusági egyesületeket, különösen a Mária-kongregációk felvirágoztatását. Végül hatalmas közgazdasági és politikai programot ad, hogy Sze-chenyi látókői jóslata teljesedjék. Magyarországnak nem volt, hanem lesz! Ha a keresztényszoc alizmus elveit a gyakorlati életbe visszük, akkor megteremtjük a boldog, gazdag, befolyásos, hatalmas, tisztaérkölesű Magyaror-szágot! E munkának nagy hivatása van, vajha tényleg kézről-kézre adatnék, hogy minél több embernek nyil-nék meg a szeme, szive. Mert a katolikus elvek, a keresztény hit és élet, az a szikla, mely a társadalom forrongó hullámaiban, dülő orkánjában reudületlenül állanak. Választás csak kereszténység és anarkia kö-zött lehet. Dr. Velics megtalálta művében azon helyes utat, mely romlott közéletünket és társadalmunkat új életre keltheti, azért mindenkinek legmelegebben ajánl-juk a mű megszerzését, elolvasását és azou elvek meg-valósítását. *Urbányi.*

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Gyermeknevelés Kinában. Mivel lehet különb Ki-nában a gyermeknevelés, mint más országban. A követ-kezőkből kitünik a különbség. Kinában először is különös ünnepséggel ülik meg a gyermek első születésnapját. S mikor a kis világpolgár elérte azt a nevezetes napot, akkor küsz, milyen hivatást fog teljesíteni ezen a földön. Előhozzák a családfát, amely előtt aztán gyertyákat és tönjént égetnek. Egy asztalon Nem istennő képe előtt tál van, amelybe különféle holmikak vetnek bele: tust, ecsetet, könyveket, puskát, íjjat, nyírat, pávatollat, nyak-láncot és gombot, számológépet, kocsit mértéket és még más egyebet. Amikor a tál így megvan töltve, a család körülül s a gyermeket elővezetik. Minden szem vára-kozással esüng rajta. Most döl el a gyermek sorsa. Kis szemecskéje rábámul a sok turka holmira, azután hado-názik a kezeckéjével, amig végre megragad valamit. Ha a könyvet ragadja meg, tudós lesz, ha ecsetet, festő, ha ellenben mérleg vagy számológép akad a kezébe, akkor bizonyos, hogy kereskedő lesz belőle. És így tovább. Bölcsőnek vagy gyermekkoesinak se híre, se hamva Kinában. Ha a gyereket se karonhordással, se pedig rá-zogatással nem lehet lecsillapítani, egyszerűen leteszik s

akkor ordíthat kedvére, még csak bele nem fírad. Ezt különben jó tudógyakorlatnak tartják: egyébként az az eredménye is megvan, hogy néhány hónapos eszesemők is már órákon át, sőt naphosszal is elfeküsznek csendesen valami sarokban.

VEGYESEK.

Zichy Gyula gróf püspök védő-elnök székhe-lyére érkezett. Az orsz. kath. Tanügyi Tanács védnök-elnöke, Zichy Gyula gróf pécsi püspök hazaérkezett Romából, ahova X. Pius pápa ő szentségének kivására ezelőtt hat héttel utazott el. Az orsz. kath. Tanügyi Tanács ügyeit hat heti fávolléte alatt is folyton élnök érdeklődéssel kísérte és a kongresszus feliratait a nagyméltóságú püspöki karhoz Romából terjesztette föl. Innen értesítette az elnökséget arról is, hogy örömmel fogadja azt a tervet, hogy a Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága az idei nagygyűlést Pécsen tartsa meg az ottani ipari és közgazdasági kiállítás ideje alatt; valamint helyeselné azt is, hogy a Dunántúl működő összes kath. tanítóegyesületek ez évi közgyűlésüket szintén Pécsen, a kath. tanítók orsz. Bizottsága közgyűléssel egyidejűleg tartanák meg. Védnök-elnök felhívta a Tanácsot, hogy a Pécsen tervezett közgyűlés programját lehetőleg rövid időn belül elkészítse.

A kath. tanítók emlékirata. Az orsz. kath. Tanügyi Tanács elnöksége a tanítói fizetések rendezéséről az országgyűlés elé terjesztett törvényjavaslatok fölött tartott tanácskozása alapján a kath. tanítók sérelmeiről emlékiratot készített Ember K. v. elnökkel és azt a koalícióhoz tartozó pártok képviselőinek a mai napon elküldötte. A kultuszminiszter úrnak Csernoch János prelátus-kanonok képviselő nyújtotta át az emlékiratot őszinte kerő szavak kíséretében. Apponyi Albert gróf kultuszminiszter úr nagy figyelemmel olvasta el az emlékirat tartalmát s a legnagyobb elismeréssel szólott a kath. tanítók hazafias működéséről és ismételtén kijelentette, hogy a jelen rendezés nem végleges, mert amint az ország pénzügyei engedik, a nem állami tanítók minden jogos kívánságát teljesíteni fogja az országgyűlés és különösen arra fog törekedni a kormány, hogy az állami és felekezeti tanítók az anyagi ellátást illetően is teljesen egyenlő elbánásban részesüljenek.

A kath. iskola védelme. Csekő Gábor egri prépost-kanonok Kál községnek, hol a jótékony lelkű főpap 26 évig volt plébános, a tervbe vett új katolikus iskola költségére kétezer koronát adott. (Népiszk. Tanügy.)

Siketnémák felvétele. A siketnémák 8 évfolyamú budapesti áll. intézetében a jövő tanévben több párhuzamos első osztály fog felállítani. A felvételek a folyamódás sorrendjében eszközöltetvén, indokolt már most beküldeni a felvételi kérelmeket. Felvételt nyernek valkásra, nemre és nemzetiségre való tekintet nélkül a 7-10 éves siketnémák. A szegényebb sorsuk megfelelő eltartási segélyben is részesülnek. Pályázati határidő április 1. Felvételi tájékoztatót és nyomatványokat az érdeklődőknek díjtalanul küld az intézet igazgatósága. Budapest, VIII: Mosonyi u. 8. sz.

Tanítók gyűlése. A magyarországi tanítók Országos Bizottsága folyó év március hó 3-án, vasárnapon d. u. 2 órakor a Roitenbiller-utcai iskola tornatermében rendkívüli közgyűlést tartott. A tanítók fizetésügye érdekében követendő lépések megbeszéléséről tanácskoztak.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

**Kérem! Zavarok és késedelmek elkerü-
lése végett, minden hirdetésre vonatkozó
levelet a kiadóhivatal címére — nem
szerkesztőség — kérünk küldeni.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Apaj pozsonymegyei községi róm. kath. kántortanítói állomásra 1. év március 14-ére pályázat hirdették. Lakása áll 2 szoba, 1 kamra, 1 pince, 1 istálló, 1 szinböl. Van 405 □ ölyhi házikertje. Jövedelme 170 kor. évi haszonbér, hat hektoliter rozs, iskolai fűtőanyag fejében. 48 korona. Tandij 60 kor., községtől kap 360 koronát, stóla 52 kor. Allamsegély 259 kor. Személyes megjelenés kivántatik. A választás március 14-én lesz. Pályázati kérvények az apaji róm. kath. iskolaszék elnökéhez küldendők Apajra, u. p. Pozsony-Keresztúr. 120 1-1

Erdélyi egyházmegye.

A brassói róm. kath. egyházközségnél a kántori (regensehorn) állás tényleg és jogilag megüresedvén, arra ezennel pályázat hirdették. Ezen állás évi összes jövedelme 1613 kor. és 400 kor. lakáspénz előzetes havi részletekben. A megválasztott kántornak (regensehornak) kötelessége: 1. A plébánia területén szokásban levő és az egyházi törvényekben előírt szertartásoknál az énekkel és orgonajátékkal közreműködni. 2. A helybeli róm. kath. hatosztályú elemi fiúiskolában az énektanítást püspöki tanterv szerint eredményesen eszközölni. 3. A kiválóbb ünnepnapokon és más alkalmakkor a szentmisenél (vesperae) az általa kötelezőleg szerzendő énekkart és a közreműködő városi zenekart önállóan vezetni. Pályázni óhajtók felhivatnak, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat, amely a brassói róm. kath. egyházközséghez címzendő és a jelzett pléb. hivatalhoz benyújtandó, legkésőbb f. évi március hó 30-áig annál is inkább beküldjék, mivel később érkező pályázatok figyelembe vételét nem fogadják. A pályázati folyamodványokhoz következő okmányok esatolandoók: a) keresztlevele; b) a jelenlegi alkalmaztatásról szóló illetékes előjárásági bizonyítvány, esetleg a korábbi szolgálatról szóló bizonyítványok; c) az egyházi (gregorian) és világi ének és zene tanítására, valamint karvezetői (dirigens) alkalmazhatóságára vonatkozó okmány; d) bizonyítvány arról, hogy katonai kötelezettségének eleget tett; végre e) magyar honossági bizonyítvány. Pályázni óhajtók egyúttal figyelmeztetnek, hogy a német nyelv ismerete szükséges, továbbá, hogy a pályázók közül az egyházközség által meghívottak a próbán saját költségükön megjelenni tartoznak. A próba megtartásáról illetők kellő időben értesítést nyernek. Végül megjegyzem, hogy a megpályázandó állás nyugdíjképes. A mennyiben az illető a helybeli róm. kath. főgymnasiumnál alkalmaztatnék, ezen esetben külön 500 kor. évi fizetést élvez. Brassó, 1907. évi február hó 6-án. *Ncurichter Odín* apátplébános, egyházközségi elnök. 115 1-3

Csanádi egyházmegye.

Kisegítő kántortanító sürgősen kerestetik a tanév végéig. Tannyelv német-magyar. Fizetése havi 100 kor. készpénz, a stóla és szabad lakás. Személyes jelentkezés megkívántatik. Állás azonnal elfoglalandó. Jelentkezni lehet *Palta Mihály* isk. elnöknel Mercitalva (Temes m.) 118 1-1

Kalocsai érseki megye.

A **katymári szenta-kültéri** róm. kath. iskolánál egy magyar-bunyevác tannyelvű tanítói állomásra pályázat nyitattik. Az állomás évi javadalma 800 kor. fizetés és természetben való lakás. Kötelessége a mindennapi és ismétlő tanköteleseket tanítani. Férfitanítók pályázhatnak, akik kérvényüket a katymári róm. kath. iskolaszékre címezve március 23-ig ft. *Klauszki Ferenc* apát-esperesplébános úrhoz Jánoshalmára (Bács m.) küldjék. Fizetését állomása elfoglalása napjától kapja, ami iránt értesítést fog kapni. 121 1-1

Pécsi egyházmegye.

A **bölskei** róm. kath. férfi osztálytanítói állásra március 17-éig pályázat hirdették. Javadalma: 2 szoba, konyha, éléskamra és pincéből álló lakás. 100 □ öl házikert és 50 □ öl káposztásföld. Készpénzűzetés 800 kor.

Kötelmei: az iskolások által meghatározott osztály-csoport tanítása, a hittan beemléztetése és a hitoktató akadályoztatása esetén kikérdezése; az iskolásgyermekkel tartozik a templomba vezetni és ott rájuk felügyelni. A kántori betegsége vagy hivatalos elfoglaltsága ideje alatt köteles lemond helyettesíteni. Tannyelv: magyar. Fizetés az álláselfoglalt napjától folyósítatik. A kérvényekhez visszaküldésre 45 filléres postabélyeg esato-lendő, ellenesetben bérmentellenül fognak visszaküldetni. Az állás azonnal elfoglalandó. *Vajay István* plébános, iskolásügyi elnök. 111 1-1

A raegöresönyi (Baranya m.) róm. kath. kántor-tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: I. Két padlózott szobából álló lakás, két konyha, kamara, pince és mellékhelyiségek. II. Két hold 174 □ öl szántóföld, 151 □ öl kert, 463 □ öl rét, 196 □ öl udvar. III. Készpénzben: A hitközségi pénztárból 200 korona. Minden haz után (80) 4 K 52 f. = 384 K 20 f. Minden munkadíj után (80) 1 K = 80 K. Ismétlősök oktató-saért 63 K. Stola körülbelül 20 K, 3 öl kemény hasálya 2 30 K = 90 K, 1 öl külön iskolafütesre. Föld és rét jövedelme beesérték szerint 140 K. onyviert hájlandó a hitközség is a földet átvenni. Földmunka becsértéke 30 K, 4 fuvar a mohácsi piacra = 12 K. Hegyi lakók és zselérek után a 1 K = 12 K. *szűcs jövedelem 1031 K 20 f.* Ostyasítésért 12 K. Tannyelv: magyar-német. Az írásnyelvet nyelve német. Személyes megjelenés próba miatt megkívánatik. Próba bármely napon. Megvalósítottnak utóköltéget megterítjük. Eredeti vagy közjegyzőleg hitelesített okmányokkal felszerelt folyamodások *f. évi március 31-ig* a somberek-i róm. kath. plébaniához küldendők. Választás *f. évi április 2-án.* 117 1-1

Szatmári egyházmegye.

Ujtövistfalvai róm. kath. kántortanítói állásra március 25-ig pályázat hirdetjük. Jövedelem államségellyel kiegészített 800 kor., 66 kor. 66 fillér a szolvai hitközségtől, stola 40 kor. Szép lakás, tűzifa és szántóföld. Tannyelv magyar-német. A kérvények *f. évi március 31-ig* a somberek-i róm. kath. plébaniához küldendők. Választás *f. évi április 2-án.* 119 1-1

Szombathelyi egyházmegye.

A rigyácsi község róm. kath. kántortanítói állomásra március hó 17-én délelőtti 10 órájára pályázat hirdetjük. Jövedelme: szabad lakás, gazdasági melléképületek, kert használatán kívül; tandíj a politikai község pénztárból fizetve: 140 kor., 1/4 hold szántóföld, részben a község, részben a kántortanító által művelve 104 kor., 3/4 hold rét 60 kor., 1/2 szesszió után szabad legeltetés 70 kor., 768 liter rozs 60 kor., 6 öl tűzifa a házhoz szállítva 72 kor., mustválság 260 kor., államségély 138 kor., harangozó kéve 16 kor., stolaris jövedelem és lélekbenz 30 kor. Az államségély csak az átírás után folyósítatik. Bővebbet a díjlevél. Kellően felszerelt kérvények március hó 16-ig bezárólag benyújtandók. Személyes megjelenés március 17-ike délelőtti 10 órára Rigyáca-ra kéretik. Szepetnek (Zala m.) *Berk rich József* plébános, iskola széki elnök. 113 1-1

Váci egyházmegye.

Felsőpetényi róm. kath. tanítónői állomásra március 15-ig pályázat hirdetjük. Törvényszerinti fizetés, lakás. Az állás miniszteri döntés után elfoglalandó, felszerelt kérvények *iskolászéki elnök*, Nőtincs (Nógrád m.) küldendők. 116 1-1

Hejregazítás. Lapunk 9-ik számában «Pályázatok» rovatában közzétett és az *újszászi tanítói állásra vonatkozó pályázat határideje f. évi március 26-áig* meghosszabbított. 105 1-1

Orgona. Füleken (Nógrád m.) a szent Ferencrendiek templomából, egy jokrban álló, előjátékos, tíz változatú, pedálos *orgona jutányos áron eladó!* Megkereséseket iffogad és válaszol. *Kapás Arnold*, hplébános, házfőnök. 102 2-2

Alkalmi vétel.

Egy új, díszes **Szalon-pianino** (ára 1000 korona), **hires lipcei gyártmány**, körülmények változával **780 koronáért** eladó és pedig ládával együtt és kötségmentes szállításti kötelezettséggel. Elsőrangú mestermű. Esztétig részletesre is megvehető.
Egy **Harmonium, 3 játszma, 12 változat**, alig volt használva, igen erős hanggal, egyházközségek részére igen alkalmas, részletfizetés mellett is **370 koronáért** eladó.
HÖRL NANDOR, Pozsony, Ventur-u. 24.
112-1-3

Szükséges zeneművek:

I. **Orgonára:** Bach: Könnyű praludiumok 1-40; Nemesovits: Gyakorlati orgonasz 3-60; Körner: Gyak. orgonasz (64 dbbal) 3-60; Biss: Präfatio orgonakíséretei 2-60; Kothe: Orgonakönyv 3-60; Schilöknecht: 100 orgonadarab 2-60; Hesse-Album: 2-60; Brasig: Orgonakönyv 3-40. — **Harmoniumra (orgonara is használható):** Harmonium gyöngyei 2-40; Praludium-album 1-40; Itáliai album 2-60; Harm. album (100 transcripció) 2-40; Fuga-album 2-60. — **Rinc:** Orgonaiskola 3-60; Vanus: Harm.-isk. 3-60; Köhler: Zongoraiskola 3-60; Höhmann: Hegedűiskola 3-60.
— Árak koronákban.

BRICTHA E. zeneműkereskedése Torókbálint (Pestmegye).

Ugyanitt fajharamfiak keltetőtojások és tenyész-fajnyulak is kaphatók. 114-1-1

= 24 nagyon csinos és dallamos =

előjáték — Orgonazsebkönyv II. — bérmentes küldéssel csak 120 fillér. Ha a mű nem felel meg, 5 napon belül visszaveszem.

Zámbó Károly r. k. kántor,

Szeged 6. 88 3-3

Szőlőoltványok

kétévesek hiányok pótlására, gyökeresek, simák legjobb fajokban, legolcsóbban

= Hegyi bor =

fehér, siller és vörös kitűnő minőségben kapható
Székely I. Józsefnél Gyöngyös.

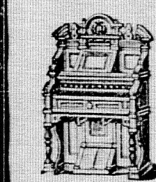
Árjegyzék ingyen 790 12-16

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11. (Tisztviselőtelep.)

Pianók. **Pianinók.**
Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tantervek különös szakszakalengedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Magyar Dallamos

Ünnepi Praeludiumok

az összes hangnemekből

írták: főt. Stacke István és Kontor Elek.

E könyv 32 hosszabb dallamos praeludiumot tartalmaz s a magyar katolikus anyaszentegyház isteni tiszteletein kitűnő szolgálatot tesz s nemcsak kar- nagyoknak és kántortanítóknak, hanem mindazoknak, kik az orgonát vagy harmóniumot játsznak — sőt a zongorázóknak is — kedves élvezetet nyújt a lent nevezett s művészi ízléssel kiállított mű. Még a legnehezebb hangnemekben írt praeludiumok is egész könnyű stílusban vannak megkonstruálva. Ára 5 kor., egyházi orgonistáknak és tanítóknak 4 korona.

Megrendelhető kollégánk, a szerző lakcímén:

Kontor Elek Budapest, VII., Csömöri-út 42.

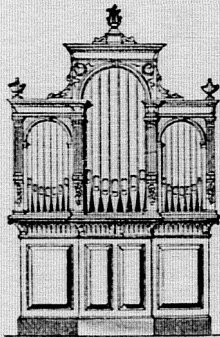
Ugyanitt megrendelhető még a pénz előzetes be- küldése mellett bérmentve:

«Hazafias Mária-dalok» (10 dal) ára 3 K tanítóknak 2 K
«Immaculata» (3 dal) ára ... 2 K
«Miatyánk» 12. ezer (2 dal) ára ... 2 K
«Hazánk Nagyasszonya» (10 dal) 3 K tanítóknak 2 K
«Tanító-Induló» ára ... 2 K tanítóknak 1 K

644.

CSEH ISTVÁN

orgona- és harmo- **Egerben.**
nium építőmester

Ajánlkozom minden-
nemű templomi orgona-
és harmonium-készítésére
a legújabb légnyomatú,
(pneumatikus) eső-rend-
szer szerint, igen jutá-
nyos árak mellett.

Régi orgonaátalakításokat, javí-
tásokat, tisztításokat és hango-
lásokat olcsón vállalok el jót-
állás mellett.

Zimmermann Gyula Henrik, Lipcse.

Legjobb szerkezetű harmonium gvara.

Üzletek: Lipcse, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga, London.
Egyedüli képviselő Magyarország és Ausztria részére:

Hörl Nándor Pozsony, Ventur-utca 24.

Számos elismerőlevél kiváló szak-
tekintélyektől, az egész világból.

A Zimmermann-féle harmoniu-
mok művésziesen hangolják,
mindeniütt feltűnést keltenek
elvarázslóan szép összhang-
jukkal. Előnyös feltéte-
leink tanítók részére:
A vételár felének vagy legalább
egy harmadának lefizetése és
a maradék részletekben meg-
egyezés szerint.

Költségmentes szállítás.

Képes harmoniumárjegyzék ingyen.

További különlegesség templomok és iskolák
részére: Igen erős szerkezetű, német módszerű,
légnyomatú harmoniumok igen erős atható hanggal.
Igen erős kereslet miatt kérjük a megbízásokat
idejekorán közölni.

Fr. KISS KÁROLY főgimn. tanár 34926. sz. szabadalmat képezte

„KAROLIUM“

vér- s paizstetű, fakukac, poloska és a mézgasodást előidéző
élősdieket irtó szer, mely ezen élősdieket biztosan elpusz-
títja és a fák immunissá teszi.

1 kis üveg ára (200 gramm) ... K 1.—

1 nagy üveg ára (500 gramm) ... K 2.—

50 üveg egyszerre történő megrendelésénél 20% engedmény.

Kizárólagos veszerképviselet a bel- és külföld részére a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Dr. Hets Ödön ügyész úr, aki a szert 2 év óta
használja 70 holdas soroksári gyümölcsösében, a
következő bizonyítványt adta:

Teljesítő Fr. Kiss Károly tanár úrnak Budapest.

As Ön utasítása folytán készített vértetű-keveréket
gyümölcsfáimmál még a múlt év nyarán teljes sikerrel
alkalmazván, készséggel jelentem ki, hogy ezen szer a
körté- és almafákon mutatkozó vértetű kártételre az
egyedüli biztos szer. A múlt évben bekent fák az idén
mind remeken hajtottak és termőképességüket vissza-
nyerték.

Kiváló hatással!

Hets Ödön s. k.

A Szent-István-Társulat kiadásában most megjelent
és az új tanterv alapján készült

tankönyvvujdonságok:

Borosay Dávid. Geometria a középisk. felső oszt. számára. II. rész. a VII. és VIII. oszt. számára. (Eng. 70.982/1906. sz. a.) Füzve	2.20
Molnár Ervin. Latin nyelvtan. A középiskolák I. és II. osztálya számára. (Eng. 62.131/1906. sz. a.) Füzve	1.60
— Latin Olvasó és gyakorlókönyv. A középisk. I. és II. oszt. számára. (Eng. 62.131/1906. sz. a.) Füzve	2.20
Demény Dezső és Baumann Károly. Katholikus hittan középiskolák számára. Füzve	1.60

Irodalomtörténeti olvasmányok:

VII. Mindszenti válogatott költeményei. Bevezetéssel és magyarázatokkal ellátta Molnár: Flóris. (Sajtó alatt.)	
VIII. Szent Ferenc és társainak legendája. (Szemelvények az Ehrenfeld-kodexből.) Összeállította Vincze József dr. (Sajtó alatt.)	
Konstruktív planimetria. Polgári iskolák III. oszt. számára. Irta: Lendvay Hugó. (Eng. 30.738/1906. számú miniszteri rendelettel.) Ara	1.60
Ugyanaz. A gimnáziumok III. és IV. osztálya számára. (Eng. 29.484/06. számú miniszteri rendelettel.) Ara	1.50

A magyar nemzet oknyomozó története. Középiskolák VIII. osztálya számára. Irta: Ujházy László. (Eng. 42.043/1906. számú miniszteri rendelettel.) Ara	4.80
Csillagászati földrajz. A polgári és felsőbb leányiskolák IV. osztálya számára. Irta: Lendvay Ede dr. (Eng. 42.955/1906. számú miniszteri rendelettel.) Ara	1.—
Egyetemes történet. I. r. Ó- és középkor. Tanítóképzők számára. Irta: Waldmann György. (Eng. 65.744/1906. sz. min. rend.) Ara	1.80

Újabb középiskolai kiadványok.

(Részint engedélyezés, részint sajtó alatt. A még sajtó alatt levők rövid időn belül fognak megjelenni.)

Bartha József dr. A magyar nemzeti irodalom története. Olvasókönyvvel. Második kiadás. II. rész. A VIII. osztály számára.	
Kaposy Endre. Görög irodalom története. Középiskolák VII. és VIII. osztálya számára.	
Laky Benő. Német nyelvtan. Középiskolák számára.	
Radványi Teofil. Német irodalmi olvasmányok. Középiskolák VII. és VIII. osztálya számára.	

Mutatványpéldányt tankönyvül való szives alkalmazás céljából kívánatra készséggel küld

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT KÖNYVKIADÓHIVATALA

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28 b.